

ImPACT in de klas

WEBINAR 2025

Situering

- * Laatste jaren andere instroom:
 - Jonger ontwikkelingsniveau
 - Weinig tot geen taal en communicatie
 - Beperkte sociale betrokkenheid
 - Afwezige spelvaardigheden
 - ...

- * Vaak ook kinderen type 2 profiel

Situering

- * Gekende methodieken en aanpak schieten te kort
- * Focus op de basisvaardigheden
 - voorlopers van sociale interactie, taal/communicatie en spel
- * Nieuwe inzichten nodig
 - ImPACT-programma

Het ImPACT-programma

- Voor peuters en kleuters
- Oorspronkelijk ontwikkeld voor ouders
- Sociale communicatie leren in spel en dagelijkse routines

Het ImPACT-programma

Improving **Parents** As **Communication** Teachers

Sociale betrokkenheid

Imitatie

Spel

Communicatie

Doelgroep

- Leeftijd 18 maanden tot 6 jaar
- Ontwikkeld voor kinderen met autisme
- Ook nuttig bij andere moeilijkheden in (sociale) communicatie
- Meest geschikt bij taalniveau 6 maanden tot 4 jaar

Belang van stimulatie sociaal-communicatieve vaardigheden in de klas

Intensiteit van de interventie: meer leerkansen

Aanleren in natuurlijke omgeving

Gebruikmaken van kennis van leerkracht en band met kind

Technieken

Voor ImPACT

Tijdens ImPACT

ImPACT gebruiken in de klas

The header consists of a solid green rectangular area at the top. Below this, there are several overlapping, wavy, semi-transparent green shapes that create a layered, landscape-like effect. The bottom of the slide is a plain white background.

Stel concrete doelen op

- Start met een gerichte **observatie** van het kind in **verschillende contexten**.

Stel concrete doelen op

- Gebruik de **checklist** voor sociale communicatie

FORMULIER 9

Sociale Communicatie Checklist (trainersversie) (1/5)

Vul deze Sociale Communicatie Checklist in om de huidige sociaalcommunicatieve vaardigheden van het kind in kaart te brengen en je te helpen om geschikte doelen te kiezen op het vlak van sociale betrokkenheid, communicatie, sociale imitatie en spel. De vaardigheden zijn opgesomd in de volgorde waarin ze normaal tot ontwikkeling komen bij jonge kinderen. **Gelieve dit formulier in te vullen op basis van wat het kind zelfstandig kan doen (zonder hulp van anderen).**

- Duid voor elke vaardigheid aan hoe vaak het kind deze toont: *Meestal (min. 75% van de tijd); Soms, maar niet consequent; of Zelden of nog niet.*
- Bij items 32-36: als het kind de vaardigheid *Meestal* of *Soms* laat zien, gelieve dan ook aan te duiden op welke manier het kind hierbij het vaakst communiceert (non-verbale strategieën of verbale taal).
- Als het kind vroeger een vaardigheid liet zien, maar dit nu niet meer doet omdat hij/zij nu een meer complexe vaardigheid laat zien (bv. het kind brabbelde vroeger, maar gebruikt nu woorden), dan mag je *Meestal* aanduiden voor de vroegere vaardigheid.
- Wanneer je deze checklist invult op basis van één enkele interactie, vink dan *Niet geobserveerd* aan als je het kind de vaardigheid niet hebt zien gebruiken tijdens de interactie.

Vaardigheid	Meestal (min. 75% van de tijd)	Soms, maar niet consequent	Zelden of nog niet	Niet geobserveerd
Sociale betrokkenheid				
1 Geniet het kind van face-to-face interactie met anderen?				
2 Is het kind het liefst in de buurt van de ouder of andere gezinsleden?				
3 Houdt het kind eenvoudige sociale spelletjes vol gedurende minstens drie beurten (bv. kiekeboe, kriebelspelletjes, enz.)?				
4 Blijft het kind ten minste 5 minuten actief betrokken op anderen tijdens sociaal spel?				
5 Blijft het kind ten minste 10 minuten actief betrokken op anderen tijdens sociaal spel?				
6 Blijft het kind ten minste 2 minuten actief betrokken op anderen tijdens spel met speelgoed?				
7 Blijft het kind ten minste 5 minuten actief betrokken op anderen tijdens spel met speelgoed?				
8 Blijft het kind ten minste 10 minuten actief betrokken op anderen tijdens spel met speelgoed?				
9 Neemt het kind initiatief in spel of probeert hij/zij verder te gaan met spel wanneer anderen stoppen (bv. door oogcontact te maken, naar anderen te glimlachen, geluidjes te maken/iets te zeggen, anderen aan te raken)?				

Stel concrete doelen op

- Stel **individuele doelen** op voor sociale betrokkenheid, communicatie, imitatie en spel

Doelenselectie							
Sociale betrokkenheid							
1	Ik blijf gedurende 5 minuten betrokken op de juf bij spel met speelgoed						
2	Ik maak oogcontact met een volwassene wanneer ik iets vraag						
Imitatie							
1	Ik imiteer 2 nieuwe spelacties in 5 minuten nadat ik deze de juf zag doen						
2	Ik imiteer de bewegingen van het themalied						
Spel							
1	Ik richt vertrouwd doe-alsof-spel op speelgoedfiguren (pop eten geven, in bed stoppen)						
2	Ik richt vertrouwd doe-alsof-spel op een volwassene						
Communicatie							
1	Ik ken de namen van de klasgenoten						
2	Ik gebruik het woord "helpen" om hulp te vragen						
3	Ik gebruik taal om te zeggen wat ik wil: bv: boek, auto, dieren						
4	Ik kan enkele lichaamsdelen aanduiden bij mezelf						
5	Ik communiceer een keuze door een woord te gebruiken						
Andere							
1	Ik blijf 10 tellen op het toilet zitten						
2	Ik was samen met de juf mijn handen						
3	Ik zeg de getalrij op tot 5						

Stel concrete doelen op

- **Visualiseer doelen** in de klas als geheugensteun

Optimaliseer de klasruimte

- Zorg voor een **klasruimte** waar er **weinig afleiding** is door speelgoed op te bergen in kasten
- Maak **aparte hoeken** waarin enkele kinderen samen kunnen spelen

Optimaliseer de klasruimte

- Zet sommige materialen in het zicht, maar **buiten bereik** om communicatie uit te lokken

Bied geschikt speelgoed aan

- Hou bij de keuze van het speelgoed rekening met de **doelen en interesses** van de kinderen.
- **Wissel** regelmatig het speelgoed af.
- Verschillende keren **hetzelfde** speeltje is handig om te **imiteren**
- Bied speelgoed aan dat kinderen op **verschillende manieren kunnen gebruiken** en **bied verschillende soorten speelgoed samen aan** om creatief spel te stimuleren.

Bied geschikt speelgoed aan

Stimuleer interactie tussen kinderen

- **Observeer** goed hoe een kind in interactie gaat met de andere kinderen
- Denk na over wat een **volgende stap** kan zijn om de interactie beter te laten verlopen: aandacht voor een ander kind stimuleren, kinderen naast elkaar laten spelen, eenvoudige wederkerige spelletjes, elkaar laten imiteren of hen stimuleren om interesses met elkaar te delen.

Eenvoudige wederkerige spelletjes

Imitatie in samenspel

Gebruik ImPACT tijdens dagelijkse routines

- In **alle dagelijkse klasactiviteiten** zijn er kansen om ImPACT toe te passen.
- Het is belangrijk om **korte momenten** te benutten.
- Als je kinderen kan volgen in hun **interesse**, bereik je vaak meer!

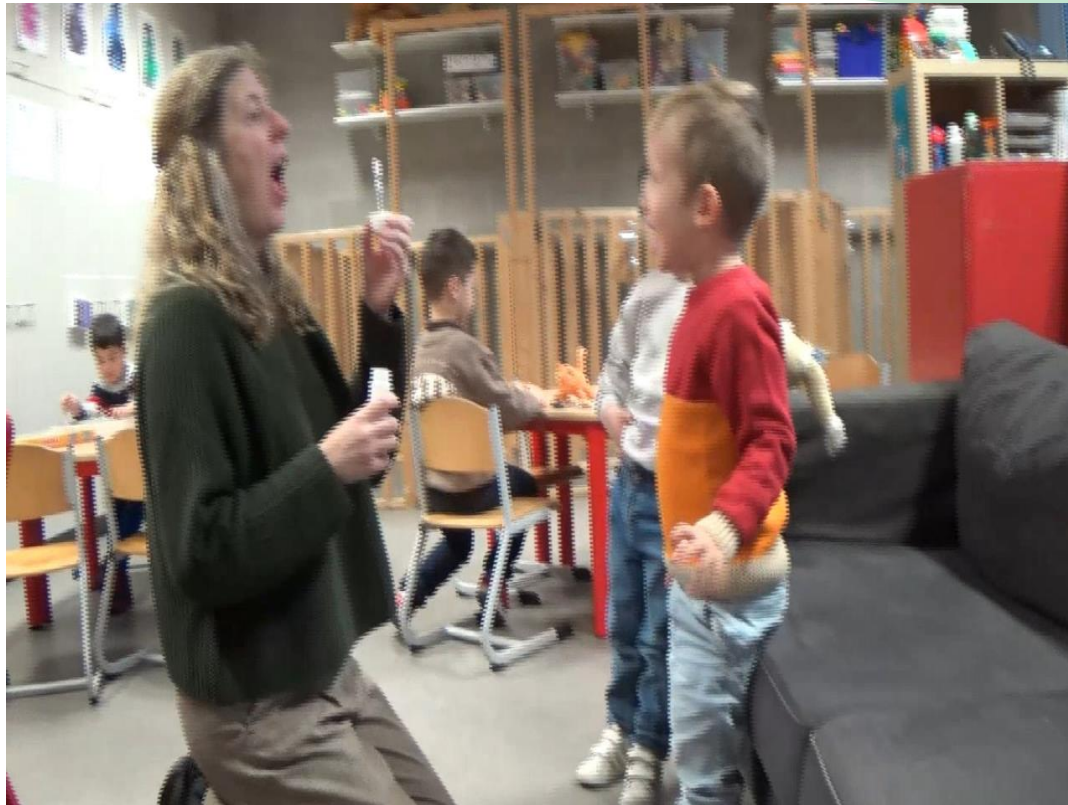
Boekentas leegmaken

Tekenen

Bellen blazen

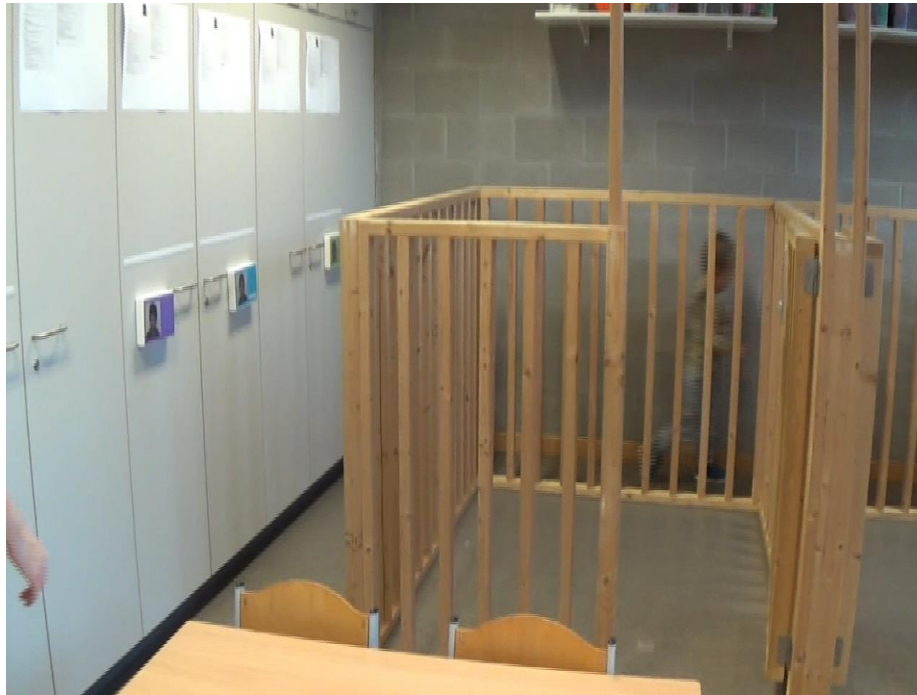
Interactieve spelletjes

Eten

Imitatie tijdens liedjes

Individuele logo

ImPACT op de Vinderij

- * Dagelijks korte individuele ImPACT-momenten bij logo
= meerwaarde!
- * Checklist is onze beginsituatie
- * Doelen, technieken en strategieën = bruikbaar kader en goede handvaten
- * Kracht van imitatie en afwachten
- * Tevreden zijn met kleine stapjes
- * Groeikansen: - transfer logo- klas
- ouders en team betrekken

Hoe kan je hier zelf mee aan de slag gaan?

- * Ouderhandleiding lezen met uitleg over technieken:
<https://www.sig-net.be/nl/publicatie/195/detail/het-impact-programma--handleiding-voor-ouders--tweede-herwerkte-uitgave>)
- * Hulpverlenershandleiding voor meer achtergrondinformatie of aanleren van technieken aan ouders
- * Draaiboek: <https://academischewerkplaatsautisme.be/wp-content/uploads/2024/08/van-der-paelt-ea-2024-richtlijnen-impact-in-de-klas.pdf>
- * Workshop bij Sig: ook groot deel over aanleren aan ouders
- * Al doende leren – vraagt wat oefening!

RICHTLIJNEN IMPACT IN DE KLAS

Voor leerkrachten en therapeuten van jonge kinderen met autisme

WAT IS IMPACT?

Het ImPACT-programma (Ingersoll & Dvortsak, 2019) helpt jonge kinderen met autisme om hun sociaal-communicatieve vaardigheden te ontwikkelen. Dit wetenschappelijk onderbouwde programma is oorspronkelijk gemaakt voor ouders, maar kan ook in de klas gebruikt worden.

CONTEXT

De Vinderij, een school voor buitengewoon basisonderwijs, ontwikkelde in samenwerking met de Academische Werkplaats Autisme een draaiboek over hoe ImPACT kan toegepast worden in een type 9 kleuterklas.

STEL CONCRETE
DOELEN OP

- Start met een gerichte **observatie** van het kind in **verschillende contexten**.
- Stel **individuele doelen** op voor sociale betrokkenheid, communicatie, imitatie en spel.
- **Visualiseer doelen** in de klas als geheugensteun.

OPTIMALISEER DE
KLASRUIMTE

- Zorg voor een **klasruimte** waar er **weinig afleiding** is door speelgoed op te bergen in kasten.
- Maak **aparte hoeken** waarin enkele kinderen samen kunnen spelen.
- Zet sommige materialen in het zicht, maar **buiten bereik** om communicatie uit te lokken.

BIED GESCHIKT
SPEELGOED AAN

- Hou bij de keuze van het speelgoed rekening met de **doelen en interesses** van de kinderen.
- **Wissel** regelmatig het speelgoed af.
- Bied speelgoed aan dat kinderen op **verschillende manieren kunnen gebruiken** en bied **verschillende soorten speelgoed samen aan** om creatief spel te stimuleren.

STIMULEER INTERACTIE
TUSSEN KINDEREN

- **Observeer** goed hoe een kind in interactie gaat met de andere kinderen
- Denk na over wat een **volgende stap** kan zijn om de interactie beter te laten verlopen: aandacht voor een ander kind stimuleren, kinderen roept elkaar laten spelen, elkaar laten imiteren of hen stimuleren om interesses met elkaar te delen.

GEbruik IMPACT
TUDENS
DAGELIJKE
KLASROUTINES

- In **alle dagelijkse klasactiviteiten** zijn er kansen om ImPACT toe te passen.
- Het is belangrijk om **korte momenten** te benutten.
- Als je kinderen kan volgen in hun **interesse**, bereik je vaak meer!

Enkele voorbeelden hoe je dit kan doen:

Benoem bij het
leugmaten van de
boekentast
expressief hoe mooi
de boekentast is of
hoe leuk de
boekjes zijn die het
kind meegeeft.

Benoem bij het
aanpakken van de
pas-lichaamsdelen
en natuurlijke
ingeboren taal.
Ook, ja, ja, ja...

Zorg dat je een rol
in de activiteit speelt
bevecht is tot het
kind het gevoel om de
activiteit te
voltooien, maar
niet
teverlaat
teverlaat ook
een kind.

Ook het boek
waar het of een
boek in zit niet
steeds zelf voor
het kind, maar
geeft het de kans
om dit te vragen.

Stap tijdens een
muziekactiviteit
de muziek en wacht
op interactie van het
kind. Zeg dan in:
"muziek" en wacht
tot het kind dit
herhaalt en de
muziek weer aan te
zetten.

Taken als om te
voelen of het kind
van het kind met
een stof. Geef op
het vragen van de
beurt om het
aandacht hebben
voor jou te geven.

MEER WETEN

Interesse in het onderzoek?
Bekijk onze [website](https://www.vlaanderen.be/onderzoek).

BESCHIKBAARHEID RICHTLIJNEN

De uitgebreide handleiding van het ImPACT-programma is uitgegeven bij [slg.vzw.](https://www.slg.vzw/)

Er is aanvullend een [online draaiboek](https://www.slg.vzw/) beschikbaar waarin richtlijnen zijn opgenomen voor het gebruik van het ImPACT-programma in de klas.

© 2025